

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgra Bartosza Murata „Rola komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w koncepcji *community policing* w polskiej policji”.

Realizacja koncepcji *community policing* polegająca na współpracy policji ze społecznością lokalną w celu rozwiązywania problemów związanych z występującymi w zagrożeniach bezpieczeństwa i porządku publicznego związana jest ze zmianami organizacyjnymi w funkcjonowaniu policji i zaangażowaniu społeczności lokalnej do wspólnych działań. Podejmowane w tym zakresie przedsięwzięcia w znaczący sposób są uwarunkowane przebiegiem procesów komunikacyjnych zarówno we wnętrzu policji jak i w jej relacjach z interesariuszami zewnętrznymi. Zakresem podmiotowym badania objęto funkcjonariuszy wybranych jednostek policji województwa podlaskiego oraz mieszkańców z obszarów odpowiadających administracyjnej właściwości działania tych jednostek policji.

Celem głównym badań podjętych w pracy było określenie uwarunkowań skutecznej komunikacji wewnętrznej w jednostkach policji i determinant komunikacji zewnętrznej policji ze społecznością lokalną oraz diagnoza znaczenia tych procesów w implementacji koncepcji *community policing* w Polsce. W zakresie realizacji celu głównego sformułowano cel teoretyczny i poznawczy, czyli systematyzację założeń koncepcji *community policing* oraz prezentację funkcjonowania koncepcji *community policing* z uwzględnieniem znaczenia komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej policji. Celem aplikacyjnym wyznaczonym w procesie badawczym było natomiast określenie uwarunkowań wdrożenia i funkcjonowania koncepcji *community policing* w policji w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem form komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej umożliwiających skuteczną implementację tej koncepcji.

Rozprawa składa się z sześciu rozdziałów uzupełnionych wstępem, zakończeniem, spisami tabel i rysunków, bibliografią oraz aneksem. W pierwszym rozdziale uwaga została zwrócona na problematykę związaną z komunikacją z uwzględnieniem funkcjonowania policji. Rozdział drugi poświęcony został charakterystyce koncepcji *community policing*, zaprezentowaniu rozwiązań instytucjonalnych towarzyszących wdrażaniu tej koncepcji zarówno w poszczególnych państwach świata jak i w Polsce, a także zaprezentowaniu modelu realizacji przedmiotowej koncepcji. W rozdziale trzecim scharakteryzowano kwestie dotyczące komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w implementacji koncepcji *community policing*. Krytycznej analizie poddano w nim uwarunkowania prawno - organizacyjne i relacje wewnętrzne w odniesieniu do skuteczności komunikacji wewnętrznej w policji. Zaprezentowano w nim także społeczno - kulturowe elementy kreowania wizerunku policji w

relacji z realizowaną przez nią komunikacji z otoczeniem. Rozdział czwarty przedstawia z kolei opis metodyki przyjętej na potrzeby procedury badawczej. Zdefiniowanie celów pracy pozwoliło na zbudowanie autorskiego modelu badawczego prezentującego zmienne i zależności między nimi, powiązane z komunikacją wewnętrzną i zewnętrzną policji w zakresie realizacji koncepcji *community policing*. Model ten został następnie poddany weryfikacji, której wyniki zostały szczegółowo opisane w kolejnym piątym rozdziale. Przedstawiono w nim wyniki badań obejmujących ocenę znaczenia procesu komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej w implementacji koncepcji *community policing* na przykładzie opinii badanych funkcjonariuszy policji oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. W szóstym rozdziale sformułowano końcowe wnioski i rekomendacje.

W toku badań potwierdzono, że realizacja koncepcji *community policing* skupiać się będzie w jednostkach policji na funkcjonariuszach służby prewencyjnej (dzielnicowi, służba patrolowa), których zakres zadań jest ściśle związany z przedsięwzięciami dokonywanymi w społecznościach lokalnych. To policjanci służby prewencyjnej w czasie wykonywania przez siebie służby patrolowej czy obchodu rejonu przez dzielnicowego są najczęściej informowani przez obywateli o występujących zagrożeniach. Również ci funkcjonariusze, którzy bezpośrednio na co dzień wykonują czynności w środowisku lokalnym mają największy wpływ na rozwiązywanie identyfikowanych tam problemów.

Znaczącą rolę w tworzeniu warunków do skutecznego rozwiązywania zagrożeń w społeczności lokalnej, z uwagi na obowiązującą pragmatykę służbową pełnią bezpośredni przełożeni. Jak wskazały wyniki badań demokratyczny styl kierowania prezentowany przez przełożonego wpływa nie tylko na sprawną komunikację z podległymi funkcjonariuszami, ale ma to też wpływ na skuteczność współpracy policji z interesariuszami zewnętrznymi.

Zapewnienie swobody policjantom z pierwszej linii w podejmowaniu działań w społecznościach lokalnych, to także warunek skutecznych działań policji. Skuteczność tych działań zależy także od inwencji i zaangażowania samych policjantów. Ograniczeniem w tym zakresie jest jednak specjalizacja przedmiotowa występująca w poszczególnych komórkach policji, co oznacza skupianie się przez policjantów na wykonywaniu czynności zgodnie z zakresem powierzonych im zagadnieniowo obowiązków, a to wpływa na mniejszą skuteczność komunikacji pomiędzy policjantami z różnych komórek organizacyjnych w jednostkach terenowych policji. Istnieje też ograniczona świadomość czy niedocenywanie przez samych policjantów znaczenia procesu decentralizacji w strukturach organizacyjnych policji. Pewne stereotypy związane ze specyfiką zarządzania policji i niechęć do zmian, mogą także stanowić słabą stronę tej instytucji w aplikacji nowych rozwiązań.

Czynnikiem umożliwiającym adaptację koncepcji *community policing* obok demokratycznego stylu kierowania bezpośredniego przełożonego jest nieograniczony/swobodny sposób realizacji czynności służbowych przez policjantów, któremu powinno towarzyszyć zapewnienie możliwości podejmowania decyzji w zakresie wykonywanych działań. Bardzo duże znaczenie w powodzeniu realizacji koncepcji *community policing* mają też umiejętności komunikacyjne, czyli zachowania jakie powinny być eksponowane przez policjantów w czasie bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami społeczności lokalnych. Zachowania te nie zawsze są realizowane w codziennej służbie policjantów uczestniczących w badaniach. Potwierdza to opinia reprezentantów społeczności lokalnych uczestniczących w badaniu, którzy nisko oceniają umiejętności komunikacyjne funkcjonariuszy. Badani przedstawiciele społeczności lokalnych wskazują, że posiadanie tych umiejętności jest konieczne aby współpraca policji ze społecznością była skuteczna.

Przedstawiciele społeczności lokalnych uważają, że policjanci powinni wykorzystywać wszystkie możliwe sposoby komunikacji, aby skutecznie móc nie tylko docierać do odbiorców ale i podejmować właściwe działania. Zauważono, że największe znaczenie przypisywane jest bezpośrednim interakcjom funkcjonariuszy z mieszkańcami, które występują w czasie obchodu rejonu przez dzielnicowego, pełnieniu służby patrolowej przez policjantów komórek prewencji czy w czasie debat społecznych organizowanych przez policję.

Te przedsięwzięcia, a także wyodrębnienie w strukturach policji stanowisk, na których główny zakres obowiązków będzie skupiał się na rozwiązywaniu problemów w społecznościach lokalnych oraz tworzenie posterunków policji, to obok wysokiego stopnia zaufania do policji, są niezbędne uwarunkowania skutecznej współpracy policji ze społecznością lokalną. Podejmowane przez policję działania wymagają odpowiedniego komunikowania się zarówno wewnątrz jej struktur jak i ze społecznościami lokalnymi, co w efekcie determinować będzie skuteczność w rozwiązywaniu problemów związanych z zagrożeniami bezpieczeństwa w środowiskach lokalnych, a tym samym wskazywać na właściwy sposób implementacji koncepcji *community policing*.

